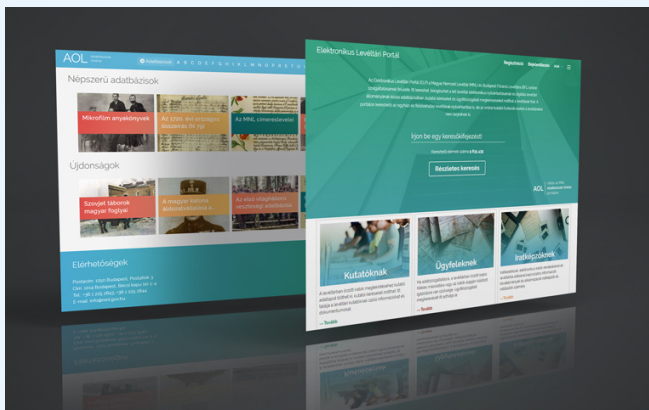

LEVÉLTÁRI HONLAPOK

Digitális tartalmak és kutatást segítő oldalak a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának iratanyagához

A levéltári kutatásban sokéves gyakorlattal rendelkező szakemberek is gyakran szembesülnek az interneten szabadon elérhető tartalmak, kutatást segítő oldalak sokrétűségével.

Vajon melyik oldal közöl hiteles információkat, és egyáltalán miről?

Mi a funkciója az egyes oldalaknak és mi az oka a sokféleségnek?

A Magyar Nemzeti Levéltár honlapja:
<https://mnl.gov.hu/>

A Magyar Nemzeti Levéltár (továbbiakban MNL) honlapja, amellyel, hogy a Tagintézmények menüpontban kiválasztható az egyes vármegyei tagintézmény, illetve az Országos Levéltár alhonlapja, amely híreket, alapvető információkat közöl, illetve kiindulópontként is szolgálhat más, a kutatást segítő honlapok eléréséhez.

Az Elektronikus Levéltári Portál
(továbbiakban ELP):
<https://www.eleveltar.hu/hu>

Az ELP összetett szolgáltatásokat nyújt, azonban elsődleges feladata a gyűjtemény irategységeiről nyújtott tájékoztatás, a beiratkozás, továbbá a kutatni kívánt iratokra történő kérésleadás biztosítása, illetve az előbbiekhöz kapcsolódó digitális tartalmak közzététele. A kutatók beiratkozása, valamint a kérések leadása online, az ELP-en keresztül lehetséges. A kutatóteremben, illetve az Információs Irodán dolgozó kollégák segítenek ezekben a folyamatokban. Az ELP-en közzétett tartalmakon túlkülön honlapok is szolgálják a digitális tartalmak, illetve adatbázisok kutatását.

Az Adatbázisok Online:
<https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/>

A honlap a teljes MNL, így az Országos Levéltárnak is az intézményi adatbázis-felülete. Ahogy a helytörténészek, családfakutatók, úgy a középkorászok vagy a 20. századdal foglalkozó kutatók számára is rengeteg adatbázis segíti a digitális kutatást. A közzétett tartalom egy része lehetővé teszi a keresett iratok pontos jelzetének megállapítását, így az ELP-en történő kikérést, ugyanakkor az adatbázisok önmagukban is jól használhatók a legkülönbözőbb kutatásokhoz, méghozzá folyamatosan bővülő tartalommal.

Az MNL Országos Levéltár
Levéltártudományi Szakkönyvtára:
<https://corvina.monguz.hu/orlev.olszk/>

Az iratok kutatásához elengedhetetlen a vonatkozó szakirodalom ismerete.

Az Országos Levéltár könyvtári gyűjteményéhez tartozó, majd 90.000 önálló rekordhoz kb. 150.000 nyomtatott kötet, elektronikus mű, illetve online dokumentum tartozik. Az Országos Levéltárban végzett kutatás előtt mindenképpen érdemes a könyvtári keresőfelületre ellátogatni. Ugyanakkor az intézményi honlapokon, keresőfelületeken túl, más oldalakon is megjelenik az MNL Országos Levéltár.

A Hungaricana Közgyűjteményi Portál:

<https://www.hungaricana.hu/hu/>

A Hungaricana nemcsak az MNL Országos Levéltárának, hanem más hazai és külföldi levéltárak, könyvtárak, múzeumok gyűjteményéből is tesz közzé digitális tartalmat. Az Országos Levéltárban őrzött iratokról, levéltári kiadványokról főként a Levéltári kiadványok, Levéltári iratok, Térképek és Építészeti Tervek, Levéltár menüpontok alatt találunk digitális tartalmat. Ahogy az Adatbázisok Online, úgy a Hungaricana is kapcsolódik más honlapokhoz, így például előbbi, középkori oklevelekhez tartozó adatbázisához az utóbbi szolgáltatja a digitális, képi tartalmat. Immár tágabb körben, általában a közgyűjtemények felé tekintve, még mindig sok honlap van, amelyen digitalizált formában elérhető a levéltári gyűjtemény valamely része vagy általában hasznos a kutatáshoz.

A leggyakrabban használtak közül ilyenek az Arcanum adatbázisokhoz tartozó oldalak:
<https://www.arcanum.com/hu/>

A legtöbben ezek közül a Digitális Tudománytár (ADT) ismerik, amely az MNL Országos Levéltárban ingyenesen is elérhető szolgáltatásként rengeteg régi-és új szakfolyóirat, egykori és mai periodika lapszámait teszi közzé. Bár a szakirodalmi tájékozódást követően, az oldal jól használható kezdő lépésként egy-egy 19–20. századi kutatáshoz, azonban az egykori újságokban közölt információt érdemes más, elsődlegesnek tekinthető forrásokkal megerősíteni.

Az Arcanumnál maradván, annak Térképek aloldala (Mapire) szintén hasznos, ingyenesen elérhető segítség lehet az egykori helyszínek térbeli meghatározásához. Az oldalon elérhető térképek segítségével jóformán a teljes 18–20. századi Európát áttekinthetjük, méghozzá úgy, hogy egy jelenlegi viszonyokat tükröző térképen láthatjuk az egykori helyszín mai elhelyezkedését. Ugyanakkor a számos hazai és külföldi közgyűjtemény összefogásával megvalósult honlap térképeinek pontos jelzetei nem mindig határozhatók meg, így érdemes az érintett intézmény levéltárosainak segítségét kérni, ha hivatkozni szeretnénk az adott iratra.

A sajtó, periodikák és a térképek mellett a Kézikönyvtár aloldal elsősorban a genealógiák, helyiségnévtárak, lexikonok, egy-egy fontosabb alapmű elérhetővé tételével segíti a kutatást. Így a kutatók közvetlenül az elsődleges forrásokból, az iratokból kiindulva tudják összevetni az információt a szakirodalommal, méghozzá akár percekben belül.

Mi lehet vajon az országhatáron túl?

Az Archivesportal Europe (<https://deprecated.archivesportaleurope.net/web/guest/home>) honlapon Európa számtalan levéltári gyűjteményéhez találunk leírást, struktúrát, irategységekhez alapinformációkat. Bár az oldal nem helyettesíti a különböző intézményi honlapokat, egy külföldi kutatáshoz mégis kiindulópontként szolgálhat.

Természetesen rengeteg, levéltári kutatást segítő honlap áll még a kutatók rendelkezésére, de bármely intézményt látogatjuk, a különféle oldalak kapcsán érdemes figyelembe venni, hogy azok gyakran eltérő céllal, eltérő időben jöttek létre. A sokféleség is ezt tükrözi, de jól használva őket eljuthatunk akár egy újsághírtől egy minisztertanácsi ülés jegyzőkönyvéig. Érdemes próbálni!